Acta da sesión da Comisión 3ª, Economía, Facenda e Orzamentos, do día 24 de outubro de 2024
(Sesións Informativas orzamentos 2025 -S.X. de Presidencia)

[JCCP/MCPP]

Na sala de comisións "Concepción Arenal" do pazo Parlamento de Galicia reúnese a **Comisión 3ª, Economía, Facenda e Orzamentos,** o día **24 de outubro de 2024, ás 16:00 horas,** logo da convocatoria remitida para o efecto.

Asisten as persoas que se relacionan a seguir:

Mesa:
Noa Olalla Presas Bergantiños
(Presidenta)
Gonzalo Trenor López
(Vicepresidente)
Julio García Comesaña
(Secretario -en funcións-)
Vogais:
Grupo Parlamentario Popular de Galicia (P):
Argimiro Marnotes Fernández
(en substitución de Juan Manuel Casares Gándara)
Paula Mouzo Mas
(en substitución de Cristina Sanz Arias)
José Alberto Pazos Couñago
Carmen María Pomar Tojo
(en substitución de Patricia García González)
Pablo Javier Prieto Perille
(en substitución de Noelia Pérez López)
María Felisa Rodríguez Carrera
(en substitución de Miguel Fidalgo Iglesias)
Roberto Rodríguez Martínez
(en substitución de Manuel Santos Costa)
Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego
María Cristina Fernández Davila
(en substitución de Rosana Pérez Fernández)
José Daniel Pérez López
(en substitución de Óscar Insua Lema)
Iago Tabarés Pérez-Piñeiro
(en substitución de Brais Ruanova Vilas-Boas)
Iria Taibo Corsanego
(en substitución de Ramón Tomás Fernández Alfonzo)
Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia
Paloma Castro Rey
(en substitución de María Elena Espinosa Mangana)
Patricia Iglesias Rey
Grupo Parlamentario Mixto (M):
Armando Ojea Bouzo
Comparecente:
Secretaria xeral da Presidencia da Xunta de Galicia
Letrado:
Juan Carlos Caride Puente

.../...

PARLAMENTO DE GALICIA

A presidenta reinicia a sesión e rógalle ao secretario -en funcións- que lle dea lectura á relación de membros titulares da Comisión para os efectos de comprobar as pertinentes substitucións. Logo da constatación deste, éntrase no desenvolvemento da orde do día obxecto desta sesión:

Punto único.- Comparecencia da secretaria xeral da Presidencia

1.1 13638 (12/PL-000004)
Dirección Xeral de Relacións Institucionais e Parlamentarias
Proxecto de lei de orzamentos xerais da Comunidade Autónoma de Galicia para o ano 2025
Publicación e asignación á Comisión, BOPG n.º 104f1, do 19.10.2024

A presidenta, logo de darlle a benvida á secretaria xeral da Presidencia da Xunta de Galicia e aos membros do seu equipo que a acompañan, lémbralles os desenvolvemento da sesión que, consistirá nunha primeira intervención da comparecente por un tempo de entre 20 e 30 minutos; seguirá a dos representantes dos grupos parlamentarios por un tempo de 10 minutos cada un e, para contestarlles, a secretaria xeral contará cun temo de 10 minutos; finalmente, os grupos parlamentarios disporán de 5 minutos cada un e a comparecente doutros 5 minutos para contestarlles e rematar a comparecencia.

Xa que logo, a presidenta concédelle a palabra á secretaria xeral da Presidencia da Xunta de Galicia, Beatriz Cuiña Barja, quen procede á informar aos membros da Comisión sobre os orzamentos xerais da Comunidade Autónoma de Galicia para o ano 2024 correspondentes á Presidencia da Xunta de Galicia e ás entidades instrumentais dependentes dela.

Na rolda dos grupos parlamentarios fan uso da palabra: o señor Ojea Bouzo (M), a señora Iglesias Rey (S), o señor Pérez López (BNG) e o señor Pazos Couñago (P), que expoñen diferentes consideracións e preguntas sobre a información recibida.

Ao remate das anteriores intervencións a presidenta concédelle de novo a palabra á secretaria xeral da Presidencia da Xunta de Galicia, Beatriz Cuíña Barja, quen contesta ás cuestións que se lle formularon.

A continuación, ábrese unha rolda de precisións para os grupos parlamentarios na que de novo interveñen: o señor Ojea Bouzo (M), a señora Iglesias Rey (S), o señor Pérez López (BNG) e o señor Pazos Couñago (P).

Finalmente, intervén de novo a secretaria xeral da Presidencia da Xunta de Galicia, Beatriz Cuíña Borja, quen contesta ás cuestións expostas polos anteriores intervenientes e con cuxa intervención se pecha o debate e a comparecencia.

A presidenta, logo de reiterarlle o agradecemento á secretaria xeral e aos membros do seu equipo que a acompañan, pola súa colaboración coa Comisión, levanta a sesión e lémbralles aos membros da Comisión que continuarán mañán, venres, día 25 ás 10:00 horas, coa comparecencia da conselleira de Medio Ambiente e Cambio Climático.

Suspéndese a sesión ás 17:50 horas.

PARLAMENTO DE GALICIA

(Achégaselle a esta acta como anexo I a transcrición literal da sesión.)

V. e pr.

Noa Olalla Presas Bergantiños
Presidenta da Comisión

Noa Presas Bergantiños

Firmado digitalmente por Noa Presas Bergantiños
Fecha: 2024.11.04 13:51:54 +01'00'

Julio García Comesaña
Secretario en funcións da Comisión

Julio García Comesaña

Firmado digitalmente por Julio García Comesaña
Nombre de reconocimiento (DN): cn=Julio García Comesaña, email=julio.garcia.comesana@parlamentodegalicia.es
Fecha: 2024.11.04 13:11:17 +01'00'

PARLAMENTO DE GALICIA

ANEXO ACTA DA REUNIÓN DA COMISIÓN 3ª. ECONOMÍA, FACENDA E ORZAMENTOS, DO DÍA 24 DE OUTUBRO DE 2024

-Orzamentos 2025-

(Comparecencia da secretaria xeral da Presidencia)

(Retómase a sesión ás catro da tarde)

A **señora presidenta (Presas Bergantiños):** Boa tarde a todas e a todos.

Reiniciamos a sesión desta Comisión 3ª, de Economía, Facenda e Orzamentos, que ten por obxecto as comparecencias informativas verbo do Proxecto de orzamentos para o ano 2025. Para o que contamos nesta tarde coa señora secretaria xeral da Presidencia, a señora Cuiña Barja, a quen lle damos a benvida nesta Comisión. a ela e a todo o seu equipo novamente.

E sen máis, prégolle por favor ao señor secretario que lea a lista de membros da Comisión afectos de substitucións. E prégolles ás súas señorías que indiquen a quen substitúen, xa que hai moitos cambios, para facilitar así o traballo dos servizos da Cámara.

O **señor secretario -en funcións- (García Comesaña):** Grazas, presidenta.

(O señor secretario le a relación de asistentes.)

Grazas.

A **señora presidenta (Presas Bergantiños):** Moitas grazas, señor secretario.

Recórdolles ás súas señorías cal é o procedemento. En primeiro lugar, terá a señora secretaria xeral unha quenda de entre 20 e 30 minutos para dar conta do orzamento do Goberno galego. A continuación, os grupos terán unha quenda inicial de 10 minutos. Posteriormente, a representante do Goberno galego contestará por un tempo de 10 minutos, e os grupos terán unha quenda final de 5 minutos. E finalmente, pecha o debate o Goberno con 5 minutos.

Así que cando queira, señora Cuiña. Reiterándolle o agradecemento pola súa presenza nesta Comisión, ten vostede a palabra.

A **señora secretaria xeral da Presidencia (Cuiña Barja):** Grazas, señora presidenta.

Boa tarde, señorías.

Comparezo co obxectivo de informarlles do orzamento previsto na Presidencia da Xunta de Galicia de cara ao 2025. Para facelo, acompáñanme os meus compañeiros do equipo directivo.

O orzamento da Presidencia da Xunta para o próximo ano, excluída a parte correspondente á Axencia de Turismo de Galicia, cuxo orzamento explicarase especificamente nunha comparecencia do seu director, ascende a 148,9 millóns de euros.

Isto supón un incremento do 5,85 %; é dicir, 8,2 millóns de euros máis con respecto ao exercicio anterior. Este crecemento vén motivado principalmente pola creación da Oficina de Coordinación Económica e da Dirección Xeral de Asuntos Constitucionais, de Desenvolvemento Normativo, pola adscrición das delegacións territoriais que anteriormente dependían da Consellería de Presidencia. E polas maiores achegas de capital á Corporación Radio-Televisión de Galicia, dende a Secretaría Xeral de Medios, coa finalidade de potenciar os contidos para nutrir a nova plataforma dixital e dinamizar a industria audiovisual galega.

Facendo un breve resumo por capítulos de gasto. No capítulo I, reflíctese un incremento do 37 % debido fundamentalmente á creación de novos órganos e á incorporación das delegacións territoriais á Presidencia da Xunta que citei anteriormente; á previsión do gasto que supón un incremento retributivo do 2,5 % para os empregados públicos en caso de que o aprobe o Goberno central; e á subida na dotación para pagar o complemento de carreira profesional pactado con sindicatos en decembro de 2023 para o persoal funcionario, que pasa do 33% neste ano ao 66 % en 2025.

O capítulo II crece 186.388 euros pola modificación do contrato para a elaboración e publicación da edición electrónica do Diario Oficial de Galicia co obxecto de recoller as melloras laborais do persoal encargado destas funcións.

No que respecta ás dotacións do capítulo IV, estas ascenden a 29,8 millóns de euros e supoñen un incremento do 2,41 %. Este incremento correspóndese coa incorporación das delegacións territoriais e diríxese a axudas de carácter social para entidades sen fin de lucro. Tamén dótanse novos fondos pola adscrición de Galicia Calidade á Axencia de Turismo de Galicia.

Os capítulos VI e VII medran en 8,7 millóns de euros, ata acadar os 119,1 millóns de euros. Este orzamento diríxense na súa maior parte á mellora de infraestruturas relacionadas co turismo en termos de sustentabilidade e eficiencia enerxética, así como a actuacións de promoción co foco posto no Xacobeo. 2027.

O capítulo VIII, cunha dotación de 127,2 millóns de euros, presenta un incremento de 4,3 millóns para a súa achega patrimonial á Corporación Radio-Televisión de Galicia, cos obxectivos que detallei antes.

Paso agora a facer unha breve descrición do orzamento dos distintos centros directivos que conforman a Presidencia.

A Secretaría Xeral da Presidencia configúrase como un órgano superior da Administración Xeral da Comunidade Autónoma de Galicia en materia de apoio e asistencia técnica á Presidencia da Xunta. En 2025, este departamento contará cun orzamento de 6,5 millóns de euros, excluídas as transferencias á Axencia de Turismo de Galicia. Isto supón un incremento dun 5,39 % do orzamento que se vai destinar a melloras

laborais do persoal que elabora e publica a edición electrónica do Diario Oficial de Galicia, así como dos seus materiais de traballo.

Por outra banda —como coñecen—, nesta nova lexislatura a Presidencia modificou a súa estrutura. Entre os novos organismos dependentes dela atópase a Oficina de Coordinación Económica, con funcións de apoio e asesoramento á Presidencia da Xunta en materia económica. A súa posta en marcha responde á vontade de aproveitar ao máximo as oportunidades de crecemento que ten Galicia no marco da transición ecolóxica e dixital que está a vivir Europa, en base á xestión sustentable das nosas capacidades e recursos e a un maior compromiso coa innovación e o talento. Trátase de analizar e priorizar proxectos susceptibles de recibir financiamento da Unión Europea que impliquen un investimento estratéxico é disruptivo para Galicia; especialmente, aqueles vinculados co impulso da economía circular, a descarbonización ou avances en tecnoloxías que están a revolucionar distintos sectores. Neste sentido, con carácter concreto, ao longo do próximo ano a Oficina de Coordinación Económica centrarase, entre outros proxectos, no impulso dunha rede de plantas para o tratamento e reciclaxe de recursos agrogandeiros, no fomento da produción de hidróxeno verde no marco do establecido na Estratexia do hidróxeno verde en Galicia no horizonte 2030, na creación dun polo biotecnolóxico para situar a investigación galega neste eido en posición de liderado científico internacional, e no impulso da intelixencia artificial na industria e servizos públicos de cara a mellorar a súa calidade e eficiencia.

Outro centro directivo fundamental é a Asesoría Xurídica Xeral, que en 2025 disporá de 3,4 millóns de euros, un 11 % de incremento con respecto ao exercicio actual. Desde ela promóvese un marco normativo estable e o máis simplificado posible, sen máis cargas administrativas que as estritamente necesarias para a satisfacción do interese xeral. Ademais, a Asesoría Xurídica encárgase de defender xuridicamente os intereses da nosa comunidade autónoma. Cabe destacar o traballo que está a realizar este departamento en relevantes proxectos de disposicións de carácter xeral. Algúns exemplos son: o anteproxecto da Lei de promoción dos beneficios sociais e económicos dos proxectos que utilizan os recursos naturais de Galicia, aprobada este martes no Pleno da Cámara; o anteproxecto de Lei de cultura inclusiva e accesible, que se atopa en tramitación parlamentaria; os anteproxectos da Lei da intelixencia artificial e da Lei de comunicación audiovisual para a sociedade dixital, que confiamos aprobar antes da fin de 2024; e a simplificación e axilización do proceso de recoñecemento da situación de dependencia, da revisión do grao de dependencia e do dereito ás prestacións que se recollen na Lei de medidas deste ano.

En apoio a toda este labor, nesta lexislatura creouse baixo o paraugas da Asesoría Xurídica a Dirección Xeral de Asuntos Constitucionais e Desenvolvemento Normativo. En concreto, esta dirección xeral encárgase, entre outras, de tres funcións fundamentais: dirixir e coordinar a representación e defensa da Xunta de Galicia e da Administración da comunidade autónoma perante o Tribunal Constitucional en todos os procedementos previstos na lexislación vixente; prestar asesoramento na negociación ou a prevención da

conflitividade constitucional; e realizar funcións de desenvolvemento lexislativo, racionalización e mellora da calidade normativa. Neste contexto, traballou e traballa na defensa da Lei 4/2023, do 6 de xullo, de ordenación e xestión integral do litoral de Galicia aprobada neste Parlamento.

A Dirección Xeral de Asuntos Constitucionais e Desenvolvemento Normativo traballa tamén na defensa da posición de Galicia respecto da AP-9. Neste sentido, a Xunta seguirá avogando en todos os foros pola transferencia da súa titularidade á comunidade autónoma, xunto cos medios e recursos necesarios para a súa xestión. E traballa tamén nos recursos de inconstitucionalidade presentados contra a certos artigos da Lei, 12/2023, do 24 de maio, do dereito á vivenda; e da Lei orgánica 1/2024, do 10 de xuño, de amnistía para a normalización institucional, política e social en Cataluña.

E xa facendo balance dos primeiros meses de actuación desta dirección xeral, no seo da Comisión Bilateral de Cooperación, Administración Xeral do Estado, Comunidade Autónoma de Galicia, téñense acadado dous acordos interpretativos: un, en relación coa Lei 10/2023, do 28 de decembro, de medidas fiscais e administrativas; e, outro, en relación coa Lei 1/2024, de 11 de xaneiro, de calidade alimentaria de Galicia.

Outra das novidades no organigrama da Presidencia é a adscrición á mesma das delegacións territoriais da Xunta. Continúase así consolidando esta figura que conxuga os principios de modernización e racionalización da xestión da Comunidade Autónoma de Galicia co de ofrecerlle un servizo de proximidade á cidadanía. Entre as atribucións das delegacións que apoian e desenvolven as políticas das consellerías no territorio a nivel orzamentario, destacan as axudas de carácter social a institucións sen ánimo de lucro.

Por outra banda, a Secretaría Xeral de Medios ve crecer o seu orzamento nun 3,4 % no vindeiro exercicio, ata acadar os 135,8 millóns de euros. Desde esta unidade execútase a política xeral da Xunta en materia de medios de comunicación e audiovisual con cargo a dous programas orzamentarios: o 461A, centrado na divulgación e coordinación da acción institucional da Xunta, función á que se asigna o 4,4 % do orzamento da Secretaría Xeral de Medios; e o 461B, dirixido á mellora continua de infraestruturas, sistemas, equipos e servizos de telecomunicacións para a radiodifusión, a televisión ou outros servizos de comunicacións oficiais, así como aos servizos técnicos para o seu funcionamento.

Seguindo coa liña marcada este ano, os principais proxectos para 2025 son: os relativos ás accións de fomento vinculadas á convocatoria de dúas liñas de subvencións, que son as axudas dirixidas ás publicacións periódicas escritas integramente en galego normativo, e as axudas destinadas a empresas xornalísticas e de radiodifusión. Así mesmo, continúase co desenvolvemento das campañas institucionais, tanto as de contido social —Día da Muller, Día Mundial da Saúde Mental, Día Internacional contra a Violencia de Xénero ou das Persoas con Discapacidade— como aquelas de contido cultural e lingüístico —Día das Letras Galegas e Día de Galicia—.

Finalmente, a Corporación Radio-Televisión de Galicia recibirá o próximo ano transferencias por 127,2 millóns de euros. Este orzamento pon de manifesto un renovado compromiso político co impacto e significado social da Corporación no plano institucional, cultural e económico. Incidirase de xeito particular na potenciación dos contidos dixitais da plataforma de comunicación audiovisual —plataforma OTT—, increméntanse 2,5 millóns de euros para este fin; e no incremento da actividade comercial coa industria audiovisual galega e o seu tecido produtivo, para o que se destinarán 1,8 millóns de euros adicionais.

Xa para rematar, a Axencia de Turismo de Galicia conta para o vindeiro ano cun orzamento de 146,3 millóns de euros, o que supón 9,3 millóns máis con respecto a 2024. O obxectivo deste departamento é continuar potenciando un sector estratéxico para Galicia como é o turismo. Deste xeito, mantense a senda de crecemento para preparar o vindeiro Xacobeo 2027, e desenvolver a nova Estratexia de turismo 2030. En 2025, buscarase avanzar na promoción, dixitalización e resiliencia do sector turístico galego e o seu papel como xerador de riqueza, moi especialmente no medio rural.

De todo isto daralles máis detalle o director da Axencia de Turismo de Galicia na comparecencia fixada para o vindeiro 7 de novembro. Non obstante, quero destacar moi brevemente que nas cifras desta entidade pública están integradas a Sociedade Anónima de Xestión do Plan Xacobeo, o Centro Superior de Hostalaría de Galicia e tamén por primeira vez a Sociedade Galicia Calidade. Neste ano Galicia Calidade intégrase na Axencia de Turismo de Galicia e esta acción realízase co fin de vertebrar todas as accións do Goberno en favor da promoción de Galicia ante o mundo.

Galicia Calidade xurdiu despois da plena identificación da Administración ás empresas e á sociedade co slogan dunha campaña publicitaria desenvolvida en 1991 pola Xunta de Galicia. En 1995, o Goberno galego constituíu a empresa pública. Dende entón, Galicia Calidade certificou a máis de 170 empresas e 850 produtos dos sectores máis representativos da economía galega como os de téxtil, moda, xoiería, pedras ornamentais, turismo, agroalimentación e pesca, entre outros.

Galicia Calidade é un emblema para o noso turismo que vimos de reforzar coa súa integración en Turismo de Galicia, o que nos está a axudar a fortalecer a promoción de Galicia da man da actividade turística. Trátase dunha oportunidade para tecer unha alianza a prol da economía galega en dous ámbitos, promoción interna e promoción exterior: na promoción interna, na acción enfocada a que nos visiten e que merquen os nosos produtos e servizos no noso territorio; e na promoción exterior, en iniciativas dirixidas a conquistar novos mercados e consumidores para incrementar a competitividade das empresas e da economía galega.

Resumindo para finalizar esta exposición, señorías, o orzamento para o 2025 permitirá desenvolver as novas competencias asumidas en materia de coordinación económica para

favorecer que Galicia aproveite todas as oportunidades que se lle presenten en materia de crecemento sostible.

Reforzar a defensa do interese xeral de Galicia, das súas competencias e da súa igualdade perante outros territorios no contexto nacional dende o punto de vista xurídico e normativo.

Promover accións de fomento da identidade de Galicia e unha comunicación audiovisual que se adapte ao novo panorama dixital e apoie a diversidade dos valores culturais de proximidade.

E renovar a aposta por un modelo turístico único e sustentable a longo prazo que, xunto co Camiño de Santiago, ten na calidade e no respecto aos nosos valores endóxenos ás melloras ferramentas para crear riqueza e vertebrar o territorio.

Nada máis. Moitas grazas.

A **señora presidenta (Presas Bergantiños):** Moitas grazas, señora Cuiña, pola súa intervención nesta Comisión.

Pasamos á quenda dos grupos parlamentarios.

En primeiro lugar, por parte do Grupo Mixto, ten a palabra o señor Ojea por un tempo de 10 minutos.

O **señor Ojea Bouzo (M):** Grazas, presidenta.

Bueno, así a bote pronto, despois xa iremos analizando polo miúdo no resto das comparecencias e despois no estudo máis detallado que poidamos, porque xa sabe que temos menos recursos e menos xente, e menos de todo que o resto dos grupos parlamentarios. Entón, bueno, coas debidas reservas, a min así a bote pronto estas cifras maréanme pouco. Estas cifras —polo que eu entendo— ou os servicios que rematarán por dar, parécenme unhas cifras excesivamente elevadas. Xa digo, coas reservas que, xa veremos, ao mellor estou errado porque —como se nos recordou onte no Pleno— sempre temos que ter unha luceciña acendida aí no fondo da mente que estea permanentemente acendida e que diga: igual estás equivocado. Esa luceciña sempre debe estar acendida, porque se non a temos acendida convertémonos nuns fanáticos. Pero, bueno, con esa conciencia a min parécenme realmente unhas cifras —é a miña percepción persoal— realmente asombrosas.

Voulle recordar que o Concello de Ourense ten un presuposto de 100 millóns de euros —redondeando—; e presta servizos como a auga, o transporte urbano, medio ambiente, a basura, os servizos sociais, etcétera. A Deputación ten menos de 100 millóns de euros e atende a case 100 concellos. Entre o Concello de Ourense e a Deputación non chegan aos

200 millóns de euros con todos os servizos que dan. O Concello de Ourense tamén ten unha Asesoría Xurídica e tamén defende...; de feito, un dos seus principais traballadores ata hai pouco pasou hai pouco ao Consello Consultivo de Galicia, e tamén exerce un bo labor defendendo a institución. Eu non sei, porque tamén, polo que me dixo, espero que estes servizos xurídicos, que eu non sei o que custaría externalizados e encargarllos a Garrigues ou a unha destas macro entidades de avogados. Eu espero que moitas desas defensas das que se falou contra recursos a nivel de Estado, etc., etc., non rematen por ser en defensa dos intereses do partido disfrazadas. Esperemos que realmente defendan a institución e non outros intereses; e, aínda así, as cifras paréceme realmente asombrosas e dígoo, ímolas analizar con detalle.

As delegacións da Xunta, si, pero hai anos había unha delegación por cada consellería, xa hai anos que se concentrou nunha súper delegación —como se chamou nun primeiro momento—, agora chámase delegación territorial. E, desde logo, os gastos, mire, o Concello de Ourense ten distribuídos un montón de servicios por toda a cidade cos seus locais, co seu servizo de limpeza que hai que pagar, etcétera. A Secretaría Xeral de Medios, esperemos que non remate por ser Secretaría Xeral de Propaganda —digo esperemos— porque algunhas cousas que dixo pode haber esa tendencia inconfesable. Estou sendo ao mellor un pouco duro, pero o que non saben é o que me reprimo. Iso é como aquel que se foi confesar e díxolle o cura: pero é que tes moitos pecados; pero é que vostede non sabe os que deixo de cometer. Pois é igual, estou igual sendo un pouco duro, pero é que... bueno.

Axencia de Turismo, 146 millóns de euros. Ben, nós temos criticado como partido a inoperancia de moitísimas campañas a nivel da Xunta e as que se fagan con este presuposto analizaremos tamén, a ver se realmente teñen polo menos a metade do retorno. E logo, os 127 millóns de euros a TVG, iso desde sempre pareceunos unha cantidade esaxeradísima. Nós sabemos o que pode custar máis ou menos cos medios dixitais que hai hoxe, porque hoxe os medios de comunicación, cos modernos sistemas dixitais e todo o que avanzou a tecnoloxía, abaratouse moito o custo de todos estes servizos.

E bueno, a crítica á Televisión de Galicia non a vou facer eu agora aquí porque xa hai máis dun partido que as está facendo case de xeito permanente e os problemas que está habendo coñecémolos todos. Agora vou soamente repetir —porque xa o tiñamos dito máis veces— que esta cifra nos parece realmente esaxerada. Non temos que esquecer que é diñeiro público, diñeiro que sae do peto de todos os cidadáns pagando os impostos; e en moitos casos de autónomos que teñen verdadeiras dificultades non soamente para pagar os impostos correspondentes, ás veces incluso para sacarse un salario digno.

Entón, bueno, coas debidas reservas —porque xa digo que sempre teño esa luceciña acendida, que dicía Bertrand Russell: unha luceciña sempre aí acendidiña que diga «igual estás equivocado»—, como aquel escravo que ía dicindo ao César: «memento mori». Entón, con esas reservas poden estar seguros de que estas cifras as analizaremos. E a execución dos orzamentos correspondentes, a execución das partidas correspondentes

analizarémolas con lupa, porque a ver si moito deste diñeiro non está o suficientemente ben gastado como para non xustificar que fora, por exemplo, para a provincia de Ourense.

Nada máis. Grazas.

A **señora presidenta (Presas Bergantiños):** Moitas grazas, señor Ojea.

Pasamos á quenda do Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia. Para o que ten a palabra a señora Iglesias Rey, por un tempo tamén de 10 minutos.

A **señora Iglesias Rey (S):** Grazas, presidenta.

Benvida, secretaria Xeral.

E permítame, e de maneira moi breve e somera aos efectos introdutorio, facer unha valoración política xeral por parte dos Socialistas de Galicia do Proxecto de lei de orzamentos do 2025. Para logo descender, evidentemente, á estrutura orzamentaria prevista respecto da Secretaría Xeral de Presidencia e organismos de dirección e órganos superiores adscritos á mesma.

As socialistas de Galicia consideramos que o Proxecto de lei de orzamentos de 2025 son os que quere o presidente Rueda, pero non os que necesita Galicia, que sofre un atraso en termos comparativos respecto a España. E que a propia cifra —hoxe mesmo compareceu o señor Corgos pola mañá— cífraa en seis anos para achegar ao ritmo de crecemento respecto de España. Crecemos, iso é certo, pero a un ritmo moito menor, tanto a nivel micro como macro, como se sostén nos derradeiros informes do Banco de España sobre a evolución da inflación, os informes Airef, o informe Funcas, e o informe Ardán sobre a economía galega. Galicia está quedando atrás respecto do conxunto do Estado e, segundo as previsións tamén da Xunta de Galicia, medrará un 2,3 % e un 2,1 % por debaixo da media estatal que se sitúa na actualidade nun 2,8 %.

Evidentemente —e para rematar un pouco con esta valoración global máis política, antes de descender á Secretaría Xeral—, permítame tamén, señora secretaria xeral, poñer de manifesto que —como sabe— o Proxecto de lei de orzamentos se acompaña dun Proxecto de lei de medidas administrativas, que tería que simplemente ser para adecuar normas aos propios orzamentos. E abúsase por parte do Goberno galego para modificar pola porta de atrás normas de gran calado e usurpar así o debate e parlamentario: como sistema enerxético, cambios no eido empresarial, no sistema urbanístico, no emprego público, modificación no ámbito da vivenda.

Nós, as socialistas de Galicia, consideramos que estas mudanzas a través da Lei de medidas se deberían tramitar como leis ordinarias, permitindo así un debate sosegado e profundo entre todos os grupos políticos. Saben que esa forma de proceder pois evidentemente evita moito trámite procedemental e de informes perceptivos que a bo

seguro aportarían e enriquecerían ese trámite lexislativo. E non se entende moi ben, por certo, porque aquí sempre mo repiten no grupo do PPdG; con eses 40 deputados tendo a maioría absoluta, non se entende moi ben ese abuso que se fai da Lei de medidas que acompaña os orzamentos e esas modificacións cada ano que van in crescendo por parte do Goberno galego.

En definitiva, señora secretaria xeral, temos unha Galicia ao ralentí, orzamentos que non responden ás necesidades reais. Non hai unha aposta real polo desenvolvemento económico, nin pola mellora da calidade da vida dos galegos e as galegas, e o estado de benestar, a sanidade, a educación, e os servizos sociais que están sendo privatizados e concertados. Evidentemente, están os orzamentos aí, pero a través de xestión indirecta e de concertos e o aumento desa colaboración público-privada que tanto lles gusta, e son os cerramentos que lle gusta ao señor Rueda, pero non os que Galicia precisa.

Descendendo á valoración da Secretaría Xeral de Presidencia, teño que comezar, evidentemente, como xa puxo de manifesto, bueno, esa subida orzamentaria. Evidentemente, discrepo nese punto en certo modo co señor Ojea, e entendo que facemos por parte dos socialistas unha valoración positiva dese crecemento nunha porcentaxe que se sitúa no 5,85 % —aínda que matizarei—, incluída a alta dirección e a Administración xeral. É certo que ás veces é complexo facer unha análise desta área de xeito conxunto da Secretaría Xeral da Presidencia, porque funciona moitas veces como unha especie de caixón desastre onde se combinan moitas cousas. Isto non é unha crítica, é máis ben unha realidade, a Presidencia amosa un funcionamento moitas veces ad intra as tripas desa Administración. É aquí onde quero incidir, nesa función que ten que facer a Secretaría Xeral respecto do resto da coordinación co resto das consellerías; nese labor de coordinación entendo que debería facerse un pulo moito máis importante por parte da Secretaría Xeral da Presidencia en materia de colaboración institucional interadministrativa, na integridade institucional e prevención da corrupción e na transparencia. Que temos unha lei que quedou obsoleta, a Lei 1/2016, de transparencia e bo Goberno; nomeadamente, refírome tamén na transferencia á contratación pública co énfase na mellora da contratación menor do sector público autonómico. E, finalmente, consideramos os socialistas que hai unha marxe de mellora moi importante no avance do autogoberno galego no noso país que brilla pola súa ausencia, e que me referirei cando analice a creación da Dirección Xeral de Asuntos Constitucionales adscritos á Asesoría Xurídica Xeral.

Brevemente, comezando pola importancia da integridade e transparencia, que se sitúa no eixo cinco da gobernanza do cadro obxectivos por programa, entendemos que é necesario —como dicía— fortalecer esas institucións públicas do sector público autonómico. Pular por unha política moito máis transparente, máis limpa, honesta e propositiva. A opacidade e a falta de integridade institucional ás actuacións das administracións públicas, e nomeadamente do Goberno galego, constitúe —como saben— un factor de risco importante para favorecer que moitas irregularidades administrativas se poidan materializar.

Ademais, observamos, por respecto á información que temos do Portal de Transparencia da Contratación Pública, que hai inexactitudes entre a información que se colga na Plataforma de Contratos do Sector Público co que a figura do Rexistro de Contratos de Galicia. É un sistema de acceso totalmente obsoleto para o século XXI no que estamos. E sabe tamén, se queremos consultar a contratación menor —a min recórdanme ao libro Onde está Wally?, temos que ir o Portal de Transparencia: 70 entidades que temos no sector público autonómico, e pinchar no PDF para poder ver eses contratos menores. E hoxe en día saberá con aplicativos como Platinum, Shylles ou Xunco, a integración de todos os sistemas de información. Evidentemente, gustaríame que que respondera a se está disposta a liderar esa mellora dun sistema obsoleto de transparencia para avanzar en que sexa unha verdadeira fonte da información do que se fai na Xunta de Galicia; e que sobre todo poidamos ver en tempo real os datos abertos e reutilizables da contratación pública do sector público autonómico. E nese sentido, se está disposta a Xunta de Galicia, a Secretaría Xeral de Presidencia —como digo—, a avanzar nunha Administración open data. No mesmo sentido, tamén me gustaría que me respondera se vai liderar tamén esa modificación da Lei de transparencia no sentido de engadir a prevención de riscos, a regulación efectiva dos conflitos de intereses, a regulación dos lobbies. Preguntas que me gustaría que contestara no seguinte turno de réplica.

Respecto á referencia dos órganos superiores, evidentemente, hai cambios moi importante relevantes polo Decreto 135/2024 e apunto brevemente a cada un deles: as delegacións territoriais, antes que estaban adscritas á Consellería de Presidencia, agora pasan a estar na Presidencia da Xunta de Galicia. E tamén aquí —que non estamos de acordo os socialistas de Galicia— sen ampliar a discrecionalidade nos nomeamentos da estrutura territorial. ¿Por que? Porque baixo dos seis súper delegados están as xefaturas territoriais que antes eran provistos por LD entre funcionarios, grupos A1 e A2; pero agora non, agora deuse paso, a min paréceme moi importante e intolerable que implica una politización da Administración pública. Xa que se poden proveer e poden ocupar estas direccións territoriais calquera persoa que non sexa empregada pública, baixo a consideración —dise— dunha acreditada experiencia ou solvencia ou competencia profesional. En definitiva, politización da Administración pública.

Respecto á valoración da creación da Oficina Económica de Galicia, evidentemente, a bagaxe profesional e académica do señor Reboredo e incuestionable, e incluso poderiamos presupoñer que as súas funcións van ser de gran relevancia e calado no aspecto económico que precisa un Goberno galego. Pero, analizando polo miúdo o novo decreto de estrutura, observamos que o seu cargo —sendo importante e de relevancia— carece de funcións executivas; son máis ben de coordinación, de estudo, de análise. E, asemade, moitas das súas atribucións duplícanse con outros órganos: unidades creadas, a Oficina Económica do Igape e outros órganos directivos da Consellería de Facenda, a Sociedade Impulsa, que naceu precisamente para impulsar eses proxectos tractores dos fondos Next Generation en Galicia, e que está no momento actual moi, moi, inactiva. De novo repítese, na opinión dos socialistas, o mesmo esquema ao que xa estamos

acostumados: falta de eficiencia e comunicación entre órganos interadministrativas como, por exemplo, funciona a xestión dos fondos europeos como verdadeiras illas illadas entre eles.

A Asesoría Xurídica Xeral e a Dirección de Asuntos constitucionais. O primeiro de todo, dicir aquí —que quero dicir que tamén me sinto moi orgullosa de pertencer á escala de letrados da Xunta de Galicia, evidentemente— que cómpren unhas funcións moi relevantes e exclusivas, como é o asesoramento xurídico consultivo e a defensa e representación en xuízo de todo o sector público autonómico en todos os órganos xurisdicionais. Pero tamén aquí teño que dicir que ás socialistas nos gustaría que se adoitase por parte da Asesoría Xurídica un papel máis activo en, como dicía antes, nese fomento da integridade institucional, transversal, a xestión de riscos de prevención de corrupción, na axuda e asesoramento de guías actualizadas e boas prácticas na contratación pública, instrucións, directrices no eido consultivo, en materias troncais, e a xestión publica ás subvencións, convenios de concesión directa, contratación, plans de medidas antifraude.

Por outra banda, valoramos positivamente a creación da Dirección Xeral de Asuntos [...], pero consideramos que se lle debería dar un papel moito máis activo no desenvolvemento do autogoberno máis alá, evidentemente, todas esas competencias atribuídas nos conflitos constitucionais co Estado. Preferiríamos —como dixo ao noso voceiro José Ramón Gómez Besteiro— que se denominará Dirección Xeral de Garantías Estatutarias. E, evidentemente, e os socialistas galegos entenderemos que esta lexislatura —así o amosaremos— queremos máis autogoberno, o que significa máis benestar para os galegos e as galegas.

A Axencia Galega de Turismo. O Goberno autonómico diríamos que ten que descartar dunha vez —como xa dixemos en tantas ocasións neste hemiciclo, nesta Cámara— que o sector turístico galego representa un gran peso, moi importante no PIB, pero, como sabemos, non pode estar centrado só no Xacobeo e no Camiño de Santiago.

A **señora presidenta (Presas Bergantiños):** Ten que ir rematando, señora Iglesias.

A **señora Iglesias Rey (S):** E respecto á Compañía de Radio-Televisión de Galicia, pois saberá tamén que exiximos os socialistas a retirada da Lei de medios públicos que se está a elaborar pola Xunta porque reduce a independencia xornalística ata límites nunca vistos.

E finalmente, referirnos á Secretaría Xeral de Medios. Evidentemente, é imposible non falar de propaganda con cartos públicos e co que se gasta nela, como dicimos sempre.

A **señora presidenta (Presas Bergantiños):** Ten que rematar, señora Iglesias.

Recórdolle que terá outra quenda despois.

A **señora Iglesias Rey (S):** Moi ben. Grazas.

A **señora presidenta (Presas Bergantiños):** Moitas grazas, señora Iglesias.

Pasamos agora á quenda do Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego. Señor Pérez.

O **señor Pérez López (BNG):** Grazas, presidenta.

Boas tardes a todos e a todas.

Benvida, señora Cuiña.

Benvido o seu equipo.

É verdade que dentro da estrutura orgánica da Xunta de Galiza, como dependentes de Presidencia, están órganos como esa nova Asesoría Xurídica Xeral, as delegacións territoriais da Xunta de Galiza, a Secretaría Xeral de Medios e, por suposto, a Secretaría Xeral que vote vostede encabeza. E tamén está adscrita á Presidencia esa Sociedade Anónima de Xestión do Plan Xacobeo, Galicia Calidade, e a Axencia de Turismo de Galicia. Unha estrutura a de Presidencia que sufriu cambios importantes no momento en que o señor Rueda deixou a Vicepresidencia para ser presidente, e normalmente todas as cousas teñen a súa razón. Cando marchou de Vicepresidencia, levou consigo Turismo porque non lle conviña quizá deixar adscritos á Vicepresidencia órganos tan apetitosos como desde o punto de vista orzamentario mais tamén mediático como era a Axencia de Turismo de Galicia. E por iso levou consigo cando substituíu a un señor Feijóo que tiña nese momento que salvar a España, o señor Feijóo, que en pouco tempo se deu conta que os medios de comunicación estatais non ía ser tan comprensivos coas súas licenzas á hora de contratar con familiares directos como tampouco ían ser tan comprensivos coa licenza que se tomou a súa predecesora, anterior secretario xeral de, neste caso de Medios da Xunta, que dende o ano, 2022 cando cesou no seu cargo e tamén marchou para a Madrid para acompañar ao señor Feijóo. Se esqueceu, lapsus, teno calquera da obriga legal que temos os deputados pero tamén os altos cargos da Xunta, de presentar o correspondente declaración patrimonial nos tres meses seguintes, o CS. Porque esas dúas noticias, a contratación con empresas amigas ou máis que amigas, familiares do señor Feijóo, eu incumprimento dunha obriga de todo o alto cargo, non tiveron moito eco os medios de comunicación galegos, pero dende que o señor Feijóo se marchou para Madrid parece que os medios de comunicación estatais están máis atentos ao que ocorre por estes lares e por iso tamén se fixeron eco dun reparto de contratos menores. Polo tanto, como te, como é como ten que ser sen concurso nin concorrencia, de por exemplo un número de 272 por un valor de por exemplo 782.000 euros en pouco menos de sete anos, podemos dicir por exemplo que unha mesma empresa acumulou coa Xunta de Galiza nese período 103 contratos por un valor de 330.000 euros foron coa Axencia de Turismo de Galicia, que o señor Rueda e aquí vou outra vez o de antes, e trouxo consigo dende a

Vicepresidencia, e que depende a día de hoxe directamente da Presidencia da Xunta, pero creo que vostede este tema xa o coñece, aínda que sexa de refilón. E, como estamos a falar de medios e que a Secretaría Xeral de Medios depende de Presidencia, temos que falar necesariamente da nova Lei de medios na que a Asesoría Xurídica, segundo vostede indicou, pode ter o terá, deberá debería ter un papel importante. Para o BNG estamos con esa nova Lei de medios ante un asalto aos medios públicos e para defender a liberdade informativa, á profesionalidade e o servizo público, que é ou debería ser a CRTVG, non hai outro camiño nin posición posible que pedir a retirada da Lei de medios como fai o BNG, e temos que facelo por tres motivos: por un lado, polo enorme retroceso democrático, o que suporá, porque entenderá que nomear a dedo a Dirección Xeral da CRTVG cos únicos votos do partido do Goberno moi democrático non parece, ¿verdade?, e iso é precisamente o que se pretende con esa nova lei. Basicamente supón que o Partido Popular pode decidir e decidir quen é o máximo responsable do órgano, e iso equivale a ter un control absoluto dun medio público, polo que a conclusión é clara: dende o Partido Popular queren o control absoluto para seguir a poñer os medios públicos que pagamos todos os galegos e todas as galegas ao servizo do propio Partido Popular, unha auténtica e terminal de propaganda ao servizo único exclusivo do PP.

En segundo lugar, retirada e a única opción posible, porque o que busca con esta Lei de medios é silenciar aínda máis aos periodistas, poñendo todas as trabas posibles a imaxinables a exercer o seu traballo con profesionalidade e liberdade. Xa non lle chega ao Partido Popular e o Goberno galego con bloquear durante 13 anos e que se di pronto a creación dun Consello de Informativos, que sería garante a independencia e de obxectividade á hora de desempeñar os profesionais ao seu labor, senón que agora directamente se lo zumba con absoluto descaro e desfachatez, un paso descarado cara a eliminar dun plumazo calquera forma de espazo ou participación dos profesionais dá CRTVG. E aínda hai unha terceira razón: esta nova Lei de medios vulnera os principios fundacionais da propia Corporación, da RTVG, porque o artigo un da lei di atribúeselle a compañía de Radio Televisión de Galicia a misión de servizo público consistente na promoción, difusión e impulso da lingua galega, favorecendo activamente a difusión cultural, intelectual e artística e dos coñecementos cívicos, económicos e sociais, científicos e técnicos mediante toda clase de emisións en lingua galega. Temos ducias de televisións e radios que emiten exclusivamente en castelán fronte a un a única, que ata o de agora o fai integramente en galego. E debería de ser este un problema para o Partido Popular e a súa idea de igualdade, porque co novo texto lexislativo a porta a que o galego deixe de ser a lingua da Radio Televisión galega.

Tamén falou vostede da Axencia de Turismo de Galicia, que tamén nestes orzamentos concentra unha cantidade de importantísima do orzamento total de toda a Presidencia da Xunta, que xa o ano pasado era dun 96%, e este ano por aí andará. Non hai grandes diferenzas no quantum das partidas destinadas a turismo que soben como cada ano, un pouco máis, tampouco é como os estrutura ese orzamento no que os investimentos se centran principalmente na mellora de infraestruturas relacionadas co Camiño de Santiago, e, aínda que dentro dunha semana teremos por aquí ao director xeral da Axencia de

Turismo de Galicia e poderemos entrar máis polo miúdo nesta materia, en concreto, gustaríame que esbozara algunhas notas sobre a Axencia de Turismo de Galicia, e tamén sobre turismo. A axencia ten competencia para planificar as políticas de ordenación, inspección, fomento e competitividade do turismo na Galiza, competencia tamén para a elaboración e proposta de normativa en materia de turismo. Ten pois a axencia a capacidade e obriga para así cumprir cos obxectivos de avanzar cara a unha nova política turística no noso país. Ten todas as ferramentas, pero exixiría que os orzamentos fosen outros, seguramente. Unha nova política turística cuxos eixos rectores deberían ser, entre outros a gobernanza, entendendo a gobernanza por planificación. Planificación que necesariamente para ser efectiva debe pivotar sobre intelixencia, entendida como xeración e xestión de datos. Por iso sorprende que aínda hoxe dous anos despois do anuncio da súa creación, a Axencia de Turismo de Galicia non conte cunha ferramenta que permita sistematizar todos os datos relativos ao turismo, que cada vez son máis diversos e proveñen de diferentes ámbitos precisamente pola transversalidade da actividade turística que afecta a moitos aspectos é facetas do día a día, da vida dos galegos e as galegas, pero non contamos aínda hoxe en día con esa ferramenta que ben podería ser o Observatorio Turístico de Galiza, no que podían participar o clúster de turismo, loxicamente, as universidades, pero tamén as escolas de Turismo e todas aquelas entidades fortalecedoras de todo tipo de datos que afecten ao turismo e a súa planificación. E non o temos ese observatorio porque de telo a Axencia de Turismo de Galicia ao deseñar o orzamento que vostede hoxe vén aquí a defender ou presentar e ao anunciar a súa estratexia turística para os próximos anos, tería que ter en conta varias cousas que desde logo o Goberno galego e o Partido Popular non lle interesan. Que é imprescindible a adaptación do marco lexislativo á nova realidade turística e así dar resposta aos problemas, como poden ser a masificación de espazos concretos ou o crecemento do fenómeno das vivendas turísticas. É imprescindible redefinición do Xacobeo, claro que si, e a diversificación das propostas turísticas, E, polo tanto, en relación con isto, a redefinición do turismo rural galego é o deseño dunha estratexia de turismo urbano, así como adaptar a actividade turística galega aos obxectivos da Declaración de glasgow e os obxectivos da loita contra o cambio climático, porque o turismo do futuro será sustentable ou non será, máis os orzamentos de Presidencia que vostede hoxe defende non están pensados en ningunha destas claves. Son uns orzamentos cunha estrutura que denota que o Goberno galego, o Partido Popular, segue a existir nun modelo caduco no que o cuantitativo hoxe non esconde as carencias que no cualitativo ten o sector. Un Goberno responsable nos escudería no innegable, innegable e crecemento sostido do turismo no noso país e o peso que debe, crecente, que ten na actividade turística a actividade turística no produto interior bruto, para evitar así reorientar as súas políticas e así ser capaz de adaptarse e responder eficazmente aos novos desafíos e problemas que emerxeron co paso do tempo e que son absolutamente innegables, e desgraciadamente estes orzamentos non están orientados a esa tan necesaria adaptación.

Respecto a Asesoría Xurídica Xeral, claro, eu volvemos ao mesmo, eu creo que é un órgano creado cunha intención clara que é confrontar co Goberno do Estado. Vostede mesmo facía referencia a algunhas das leis que se van abordar dende este novo órgano,

como serían, por exemplo a Lei de vivenda, a lei da amnistía. Vostedes entenden agora dende o Goberno galego que é fundamental a creación desta asesoría, e iso amosa será cal vai ser o leitmotiv da Asesoría Xurídica da Xunta de Galiza, durante anos do Goberno do Partido Popular, aquí na Galiza, houbo múltiples leis que eran lesivas con Galiza e, sen embargo, non era tan necesaria esa asesoría, foi dende a chegada de neste caso do señor Pedro Sánchez á Presidencia, cando parece que se acelerou todo e isto creo que responden claramente a unha estratexia do Partido Popular pensada en relanzar única e exclusivamente a carreira política do señor Feijóo en Madrid, e iso de nota seguidismo.

Polo demais, continuarei xa na seguinte quenda e nada máis.

A **señora presidenta (Presas Bergantiños):** Moitas grazas, señor Pérez.

Pasamos agora á quenda do Grupo Parlamentario dos Populares de Galicia, señor Pazos Couñago, cando queira ten o dereito a palabra?

O **señor Pazos Couñago (P):** Pois moitas grazas, presidenta.

Benvida, secretaria xeral e de todo o equipo de Presidencia, moitas grazas por achegarse hoxe aquí a intentar debullar uns orzamentos que parece que suscitaron pouco interese por parte da oposición dado ao pouco tempo que lle levou a analizalos. Pero, en todo caso, eu quero facer algúns recordatorios. Non hai demasiado tempo, o pasado 18 de febreiro concorremos todos as eleccións. Nós fixémolo cun compromiso claro, que traballamos para que Galicia continuase a ser unha illa de estabilidade, e hoxe pois empezamos a dar cumprimento a ese compromiso, pois comezando a tramitar un novo orzamento novamente en tempo e forma por décimo sexto ano consecutivo. A min faime moita graza porque escoito continuamente que vostedes rebaixan a importancia deste feito; din que é ordinario, pero é tan ordinario que somos a única comunidade que pode dicilo, a única eh, de todo o territorio —xa non quero compararme con outras administracións—. E o caso que namentres a Xunta por décimo sexto ano consecutivo presenta un orzamento pensado exclusivamente nas necesidades dos galegos, pois vemos que noutros lares máis alá do Padornelo o Goberno de España, tras prorrogar o orzamento de 2024, retirou o teito de gasto da negociación para o 2025 porque parece ser que necesita humillarse un pouco máis ante o independentismo, os socios do BNG. Todos son socios do Partido Socialista, ¿non?, o que pasa é que aquí hai que distinguir os socios de pago —que son os outros nacionalistas— e a versión low cost, que é a do BNG, que se dedican a apoiar ao Goberno a cambio de non sabemos moi ben que; que beneficios galegos, francamente, pois nada. E a ver se así, mollándose un pouco máis, conseguen aprobar un orzamento.

A min sorpréndeme que hoxe sexan tan belixerantes cun Goberno que cumpre todas as súas obrigas legais e orzamentarias namentres aplauden a enésima humillación do señor Sánchez fronte a intereses absolutamente espurios. E dedícanse agora a intentar convencernos de que o que en 2018 era unha cousa fundamental, ¿acórdanse cando dicían aquilo de: un Goberno que non presenta orzamentos, só quédalle dimitir e convocar

eleccións; e agora están intentando convencernos en 2024 que non, que isto dos orzamentos é unha cousa rutinaria, pouco importante, porque total ¿a quen se lle ocorre presentalos? Á Xunta de Galicia, a ninguén máis, claro.

E entón empezas a escoitar cousas coma se isto fose algo inocuo que non ten ningún interese. Eu escoitei hoxe aquí a señora Iglesias dicir: «Galicia queda atrás». Pero, señoría, ¿pero vostede leu os documentos que acompañan orzamento? Galicia é ese cabaliño gañador que vindo dende moi atrás, de onde nos deixaron vostedes; por certo, o 87,6 % da renda media do país, hoxe está no 93 % e fixando un horizonte no ano 2030 —efectivamente, a vostede parécelle unha cousa como de risa—, e que aspiran a chegar no 2030 á media nacional. Señorías, non o conseguimos nunca na nosa historia, sería un fito histórico que vostedes dende unha ignorancia preocupante se dedican a minusvalorar. É realmente difícil de entender. Pois ese éxito é grazas precisamente a unha política orzamentaria sostida no tempo, con obxectivos claros, que redunda fundamentalmente no benestar dos galegos. E por iso estamos a cumprir tamén o segundo compromiso que adquirimos cos galegos, que foi que non iamos perder demasiado tempo nin recursos tampouco en debates absurdos, e que nos iamos centrar en atender as necesidades reais dos galegos. E por iso este orzamento pois se dedica un 74 % do seu total a gasto social; 13.950 millóns, dos cales 10.200, por primeira vez máis de 10.000 millóns dedicados á sanidade, á educación, á política social, e ao emprego. Todo isto sen incrementar a débeda e sen sablear aos galegos —que xa sei que a vostedes isto lles parece unha quimera, pero é posible, señorías, si se pode—. E todo isto avalado por la Airef; e aínda paréceme máis importante, avalado por 16 anos consecutivos de previsións cumpridas. E eu teño que escoitar onte no Pleno e hoxe aquí que se nos pida humildade, que non sexamos soberbios a quen vén facer a crítica, sen recoñecer que durante 16 anos consecutivos errou todos e cada un dos anuncios catastrofistas que fixo en relación cos orzamentos que presentaba a Xunta, 16 anos consecutivos errando e aínda non atoparon un minuto nunha comparecencia do orzamento para dicir: desculpen vostedes, equivocámonos. No,n non, coa mesma soberbia veñen cuestionar a quen acertou durante máis de tres lustros.

Miren, baixando xa á comparecencia concreta. Eu creo que a nova estrutura do Goberno de Alfonso Rueda, evidentemente, modificou tamén a estrutura da propia Presidencia. Pero tamén creo que hai que recoñecer que o que non alterou foi un principio constante en todos os executivos populares dende o 2009: austeridade no gasto superfluo e compromiso coas necesidades da xente.

E dicía o señor Ojea que lle parecían excesivamente elevados. Eu, co cariño que lle teño, voulle dar un consello: esa luceciña que di vostede que ten detrás e que igual o leva a pensar que está equivocado precisa a pilas. Fágame caso, cámbielle as pilas, porque dicir que este orzamento é elevado... compáreo vostede coa serie histórica, e francamente creo que se dará conta de que efectivamente estaba errado e a luceciña debe ser un pouco máis intensa.

Mire, vou voulle dicir, creo que o de Presidencia é un orzamento plenamente coincidente cos principios xerais do orzamento da Xunta de Galicia: 148,9 millóns centrados no importante que é o servizo aos galegos.

De Presidencia, pouco que comentar. E da Secretaría Xeral, sobria, como habitualmente, ese emblema da súa eficiencia. Quero destacar especialmente a Oficina de Coordinación Económica. Eu creo que estamos falando case dun [...] que institucional que creo que vai ser fundamental para o desenvolvemento futuro de Galicia. E quero determe un segundo na Dirección Xeral, na Asesoría Xurídica, porque un que ten memoria e leva un certo tempo aquí recorda as cousas que se dixeron hai un ano cuestionando a valía deste Servizo de Asesoría Xurídica da Xunta, púñase naquel momento en cuestión o seu posicionamento sobre o recurso de inconstitucionalidade contra a Lei do litoral. Estaría ben que os mesmos que cuestionaron esa profesionalidade hoxe fixeran un exercicio de humildade e recoñecesen... Xa sei que non estaba vostede, pero entendo que vostede representa un partido, e ese partido, estou seguro que lle facilitaron incluso o debate que se produciu aquí, díxo cousas e, francamente, co paso de 365 días deberían poñerlles colorados. Como o que dixeron do Consello sobre os parques eólicos e as consecuencias que ten dalgunha das sentenzas que xa gañou a Xunta; ou incluso, hoxe que se falaba da necesidade da transparencia, pois aquela demanda que lle gañou por vulneración de dereitos fundamentais interposta polo diario Nós respecto do reparto da publicidade —ese que vostedes cuestionan tanto—. Bueno, pois o diario —do que moitos de vostedes, por certo, son accionistas— recorreu, e parece ser que cando teñen que soster os seus argumentos ideolóxicos con argumentos xurídicos teñen algunha dificultade máis. Pero, claro, falar aquí é gratis, no tribunal é outra cousa, e por iso quero felicitalos polo traballo feito e quero desexarlles igual fortuna nas reivindicacións que temos pendentes, sobre todo a través desa Dirección de Asuntos Constitucionais e en recursos en temas como a AP-9 ou os recursos sobre a amnistía.

As delegacións territoriais parécenme moi importantes nesta estrutura porque creo que define moi ben o estilo Rueda e a vontade dun presidente de ter contacto permanente co territorio. Paréceme unha excelente idea que, polo tanto, as delegacións territoriais se poñan baixo o paraugas da Presidencia, porque indica a vontade dun presidente de permanecer en contacto permanente co seu pobo.

E non podía faltar —isto son clásicos desta comparecencia— a Secretaría Xeral de Medios, a CRTVG, as habituais acusacións —incluso algunhas contra persoas que xa non forman parte desta estrutura—. Un pouquiño de elegancia, home, eu creo que... (Pronúncianse palabras que non se perciben.) home, claro, é que a referirse a persoas que hoxe non están aquí falseando a realidade... porque vostede dixo, señor Pérez, que non se presentou, que non cumpriu coa súa obriga legal de presentar una declaración. Eu creo que se le a noticia do mesmo diario que publicou iso, xa di que iso non é certo, que houbo un esquecemento —é certo— na publicación. Pero eu teño que recordarlles unha cousa —porque teñen vostedes unha certa tendencia a enlodar este tema das presentacións—, as capacidades deste Parlamento respecto das presentacións de declaracións de bens, non

é fiscalizadora, preséntanse simplemente para acreditar que hai un tracto sucesivo nos incrementos patrimoniais de todos os que estamos aquí representados para acreditar que non hai un enriquecemento ilícito. E quero dicirlle que esa declaración, que non se publicou aquí, si, en cambio, foi publicada no Congreso dos Deputados; co cal, o tracto...

A **señora presidenta (Presas Bergantiños):** Ten que ir concluíndo, señor Pazos.

O **señor Pazos Couñago (P):** ...e a legalidade do patrimonio desa persoa está perfectamente acreditado.

En temas de transparencia e de contratos menores, eu lamento moito isto de tirar a pedra e esconder a man, pero eu creo que máxima transparencia. E voulle poñer un exemplo para que me entenda que é o que non fai este partido e este Goberno. Este Goberno, os contratos menores, que son perfectamente legais, o que fai é fiscalizalos e atender ás indicacións que se fagan polos órganos que teñen, evidentemente, que facer esa fiscalización. Mire, eu teño aquí unha noticia —esta vaille soar—: «o Goberno de San Martín...» —que seguro que o coñece— «...subscribiu contratos menores no seu primeiro ano por 8,5 millóns. O interventor municipal xa advertiu en 2022 que o Concello recorría en exceso a esa figura».

A **señora presidenta (Presas Bergantiños):** Conclúa, por favor, señor Pazos.

O **señor Pazos Couñago (P):** Conclúo.

Cando se lle fai, en relación aos contratos menores, unha indicación á Xunta, a Xunta o que intenta é solucionar o tema. Cando se lle fai a vostedes, ¿sabe cal é a solución que fixeron?, cambiar o interventor? Cada un ten o seu estilo, a nós parécenos que é moito máis transparente o noso e por iso terei que seguir aplaudindo a xestión de que se toma con certa seriedade a xestión pública e os que veñen dar lecciónns que nunca poñen en práctica cando lles toca xestionar.

Por agora, máis nada. Moitas grazas.

A **señora presidenta (Presas Bergantiños):** Moitas grazas, señor Couñago.

Pasamos de novo á quenda do Goberno galego. (Pausa.)

Ten de novo a palabra a señora Cuiña Barja por un tempo de 10 minutos tamén.

A **señora secretaria xeral da Presidencia (Cuiña Barja):** Bueno, grazas a todos e a todas.

Tratarei de dar un pouco resposta ás cuestións que fun anotando, que me foron apuntando —por dicilo dalgunha maneira—.

En relación a Democracia Ourensana. Falaba de que as cifras destes presupostos lle parecían moi elevadas. Bueno, o ámbito territorial da Xunta de Galicia é maior que o ámbito territorial do Concello de Ourense. A maior parte deste presuposto, case preto do 50 %, vai destinado á actividade da promoción turística con foco no Xacobeo do ano 2027, fundamentalmente, e da Estratexia 2030. De todas maneiras, o Concello de Ourense tense en conta, por facer un repaso rápido —como vostede debe coñecer—, creamos hai un ano —creo recordar— unha área específica dentro da Delegación Territorial da Xunta de Galicia en Ourense neste ámbito, aprobamos o Plan —se non me equivoco— o de Ourense Termal, que son case 3 millóns de euros —se non me equivoco— tampouco o coñecezo en detalle. E articúlanse axudas en materia de vilas e cascos termais, e rehabilitouse hai nada a nova oficina de Turismo alí na Ponte —que vostede, supoño, coñece tamén—. E está iniciado o expediente de tramitación do Entroido de Ourense como Ben de Interese Cultural. Quero dicir que procuramos atender a Ourense; eu son nativa de Ourense e, polo tanto, non só por iso, pero intentamos sempre axudar a todos os concellos.

E facía unha referencia ás delegacións territoriais. As delegacións territoriais no ano 9 eran 52, había 52 delegados provinciais, e en 2009 pasouse a 5 delegados territoriais; e a estrutura periférica reduciuse nun 90 %.

Polo que se refire ao Partido Socialista. As cuestións ás que aludiu en ámbito de economía xeral eu, a verdade, estivo hoxe pola mañá aquí o conselleiro de Facenda e supoño que terá resposta, á parte das cuestións que vostede plantexa agora. Pero, ben, eu quédome dentro dos meus coñecementos con algún dato que creo que non é menor, somos a segunda comunidade autónoma que máis aumenta o PIB no período 8-22, un 27,4 % fronte ao 22,1 % do total nacional; temos ao máximo nivel de converxencia, nun 93,4 %, e non nos endebedamos nestes presupostos.

E falaba vostede tamén da Lei de medidas. A ver, a Lei de medidas é un instrumento legal que si permite facer estas regulacións, e eu penso que permite tamén que a oposición partícipe a través das emendas aos textos que nos diferentes apartados da Lei de medidas se propoñen en sectores específicos.

E falaba do tema das xefaturas territoriais, hoxe direccións territoriais. A ver, ese cambio produciuse coa nova estrutura deste último Goberno, e nos decretos de estrutura xa se plasmaba esta modificación. Os postos poden seguir sendo cubertos por funcionarios tanto do grupo A1 como do grupo A2, e o que se fai é abrir a posibilidade de que poida acceder xente non funcionaria do A1 ou A2, pero con competencias e idoneidade para acceder a eses postos. En todo caso —e creo que non me engano—, os casos de cobertura das direccións territoriais por persoal non funcionario a día de hoxe son practicamente inexistentes, son mínimos. A maior parte dos directores territoriais, iso diríanllo mellor en Función Pública, pero eu creo que son funcionarios —creo—.

En tema de integridade institucional, prevención da corrupción, etcétera. A ver, teño aquí o asesor xurídico xeral da Xunta de Galicia. A Xunta si que conta cun sistema de integridade institucional, colabora e orienta a todos os departamentos da Xunta de Galicia. No marco deste sistema, si se elaboraron plans de prevención de riscos e de xestión. Eu creo que a día de hoxe a meirande parte das consellerías —tampouco o podo asegurar, pero con case certeza e total certeza— teñen aprobados os plans de prevención de fraude en materia de contratación. E todo iso seguindo as orientacións do Consello de Contas que, de feito, se firmou —eu non lembro ben— creo que hai dous anos un convenio de colaboración co Consello de Contas para, dalgunha maneira, entre todos tratar de mellorar as actuacións da Administración.

Polo que se refire ao autogoberno, na comparecencia que fixen falei da creación desta Dirección Xeral. Vai un pouco na liña de defender os intereses xerais de Galicia, pero tamén de defender as nosas competencias dentro do marco constitucional e estatutario, por suposto.

E se pode haber algunha inexactitude nos datos das páxinas do portal de Transparencia. Eu creo que deben de ser mínimas. Eu creo que a xente que traballa na Dirección de Simplificación que son, en colaboración coa Asesoría Xurídica Xeral, un pouco os encargados de coordinar todo o tema en materia de transparencia, teñen feito un bo traballo que eu penso que se vai mellorando ano a ano.

E despois, polo que se refire aos presupostos, en xeral, eu quería destacarlle que se consolidan beneficios fiscais que xa había e establécense novos beneficios fiscais. Dos 13.954 millóns de euros de gastos, 10.000 millóns de euros van para gasto social; 1.556 —se non me equivoco—, para o sector produtivo; e 221 millóns, para a vivenda.

A Asesoría Xurídica realiza labores de coordinación en contratación e de unificación de criterios. A Xunta de Galicia conta xa un sistema de integridade institucional, a publicidade dos contratos cómpre a lei, e a Asesoría Xurídica participa en todo este sistema.

Polo que se refire as funcións da Oficina Económica, eu considero que é un labor fundamental a que está a facer. É unha función de análise económica, si, pero para unha planificación estratéxica; non ten que ver co que pode facer a Oficina Económica do Igape, que é unha ventanilla única —ou iso se pretende— para quen quere dalgunha maneira encarrilar un proxecto teña un interlocutor único na Administración. Isto vai moito máis alá, isto vai de planificar estratexicamente e buscar proxectos que sexan rendibles para o futuro de Galicia, dende o punto de vista do investimento e da investigación tamén.

E pola parte do BNG, fala un pouco de temas de turismo, basicamente. Eu, en referencia ao turismo, teño que dicir que estivo xa adscrito á Presidencia da Xunta hai anos, despois estivo adscrito a Cultura, é verdade que logo pasou á Vicepresidencia e logo

volveu á Presidencia. Nas reestruturacións da Xunta de Galicia, en función das divisións competenciais que se fan en cada un dos gobernos que se conforman, procúrase adaptar as estruturas ao que pareza máis aconsellable. Pero é que o balance de turismo eu creo que si é bo, temos 7 millóns de viaxeiros, con 13,3 millóns de noites; a día de hoxe, máis de 446.000 peregrinos chegaron a Santiago. Teremos un turismo cada vez máis internacional, estamos no 29 %; somos o primeiro destino do norte peninsular, temos a día de hoxe as mellores tarifas, 71,4 euros, e os mellores ingresos para os hostaleiros tamén. Estamos desestacionalizando, cada vez hai máis xente os 12 meses do ano.

Con respecto ás vivendas de uso turístico, creo que esta comunidade foi pioneira no seu día ao aprobar o Decreto do ano 17 no que se creou o Rexistro, rexistro que a día de hoxe segue actualizándose mes a mes. E, ao noso entender, hai unha correcta convivencia entre as máis de 25.000 vivendas de uso turístico e o resto de aloxamentos tradicionais. ¿Por que? Porque a demanda tradicional segue medrando e a rendibilidade hoteleira é hoxe a máis alta dende que temos rexistros.

O observatorio da vivenda de 2023 —que aí se ven temas como os que teñen que ver coas vivendas de uso turístico— conclúe que parece ser que as vivendas de uso turístico non son o problema do acceso á vivenda nas cidades, senón máis ben a falta de ofertas e o incremento dos prezos consecuencia de diversos factores, entre os que as vivendas de uso turístico poden ser un máis.

O noso sector turístico, a excelencia. Temos 315 Qs de calidade, concentramos o 22,58 % das certificacións de España a 31 de decembro do 23. Temos 1.122 entidades pertencentes a 19 destinos SICTED, Sistema Integral de Calidade Turística Española en Destino; en España hai 258 destinos SICTED.

O bono turístico —que acaba agora de abrirse, creo, outra vez o prazo— mobilizou máis de 18 millóns de euros dende a súa primeira convocatoria. E o balance era un pouco o que dicía, 7 millóns de viaxeiros, 13,3 millóns de noites no conxunto, e 446.083 compostelans, máis do 10 % que en 2022.

Polo que se refire á Lei de medios e aos cambios normativos na Corporación de Radio-Televisión de Galicia, eu penso que o que se pretende con estes presupostos é reforzar a aplicación OTT —que vostedes coñecen, supoño—; e tamén, dalgunha maneira, apostar máis pola industria e o audiovisual galego. En todo caso, terá o seu debate esa lei na sede parlamentaria, como toda lei que se tramita; e penso que aí é onde poderán verse todas estas cuestións que vostede plantexaba.

Por min, nada máis. Grazas.

A **señora presidenta (Presas Bergantiños):** Moitas grazas, señora Barja.

Pasamos agora á quenda final de réplica dos grupos parlamentarios.

En primeiro lugar, por un tempo de 5 minutos, ten a palabra o voceiro do Grupo Mixto, o señor Ojea.

O **señor Ojea Bouzo (M):** Grazas, presidenta.

Bueno, o señor Pazos Couñago recordounos que había uns meses houbera eleccións autonómicas. Eu tamén lle quero recordar que, efectivamente, houbo esas seleccións e partidos de ámbito nacional non acadaron representación pola nosa provincia, partidos que mesmo están no Goberno das institucións nacionais. Entón, bueno, faga a lectura correspondente a que un grupo local ou municipal obtivera esa representación, ao mellor hai algunha conclusión que se pode sacar de aí en relación a cal é o motivo de que esteamos aquí.

O señor Pazos Couñago argumenta que, segundo eles, estes presupostos non son moi grandes porque os do pasado eran moito maiores. Bueno, iso non é un argumento, xa sabemos que no pasado houbo en todos os ámbitos públicos unha moi pouca eficiencia de gasto, un que poderiamos chamar despilfarro de fondos públicos, ata que chegou Montoro e mandou parar; claro, e agora aínda estamos sufrindo as consecuencias. Entón, claro, non me diga: non, estes non son grandes porque os de antes aínda eran máis grandes. Bueno, xa sabemos que o que parte e reparte... xa sabemos como acaba o refrán. Entón, claro, esta consellería, que, que ten o poder de repartir... pois ben, perdón, si, ¿como é?, —xa me entende—: o que parte, reparte. Ben, enténdenme de sobra. A bos entendedores...

E, non sei, falouse moito de turismo. Eu faríalle unha proposta á Xunta. Mire, a parte que nos puidera corresponder á provincia de Ourense en caso turístico desde a autonomía, que a repartiran aos concellos; xa non digo ao Concello de Ourense nin á deputación, aos concellos, e que cada un se ocupase con ese presuposto alí que lle corresponden. Os concellos están moito máis acostumados a gastar os cartiños coa máxima eficiencia posible, porque á forza ahorca e non teñen outro remedio. Aquí hai moitos concelleiros seguramente —alcaldes non porque o cargo é incompatible—, pero saben moi ben do que falo, de que cando un está acostumado a manexar os cartos con eficiencia, certas cifras a veces parécenlle o que lle parecen.

Mire, o Concello de Ourense ten case 800 traballadores —800—, moitos dos cales son habilitados nacionais e funcionarios da categoría que poden ter tamén aquí esta consellería. E despois están os traballadores das empresas concesionarias que, claro, con cargo ao diñeiro que lle paga a esas empresas pois tamén dalgunha maneira están cobrando do concello; sobre todo porque moitas veces cando hai conflitos laborais e sindicais o concello vese involucrado cos correspondentes gastos de recursos, aínda que en principio son traballadores dunha empresa privada. Quero dicir que se fala de que hai

moitos traballadores, que cobran moito, que son altos funcionarios. Oia, un concello e unha deputación tamén os ten.

E logo, bueno, creo que coincidín con algún outro partido no que esa Secretaría Xeral de Medios podería atender a ser aquela institución dalgún libro de Orwell, de Ministerio da Propaganda, ou sexa, esperemos que non; pero, visto o visto... E despois, claro, eses cartos que a nós sempre nos pareceron... xa nos parecía moito 100 millóns, agora 127,2 da Televisión de Galicia. A ver, efectivamente, a min si me parecen moi grandes, moito gasto, pero sobre todo si ese gasto está orientado a conseguir os efectos contrarios polos que se fundou a Televisión de Galicia, tal como están denunciando ou sospeitando algúns partidos. Ou sexa, a ver se se está conseguindo con ese presuposto o efecto contrario ao que se buscou cando se constituíu, esperemos que non sexa así. E tamén recordar que no turismo, o turismo tamén crea problemas e entón ter en conta os problemas que causa, que nos causa moitas veces aos concellos tamén o turismo incontrolado; a ver se aínda encima se vai estar gastando cartos en promocionar un turismo que pode traer, en principio como posibilidade teórica, tantos problemas como beneficios. Esperemos que non sexa así. Xa digo, seguiremos analizando con calma esta cuestión.

Eu vólvolle repetir, señor Pazos, hai unha frase que a min non me van oír dicir nunca e iso que o escoito moitas veces aquí, que din: «como non pode ser doutra maneira»; a min nunca me oirá dicir esa palabra ou esa frase. Nunca ma oirá dicir porque eu, pola miña forma de ser ou pola miña formación ou non sei, sempre deixo aberta a posibilidade de que as cousas poidan ser doutra maneira. Entón, aínda que só sexa como posibilidade filosófica; entón, esa posibilidade de que podo estar equivocados sempre a teño, non se preocupe que a luceciña sempre a teño. Pero, ao mesmo tempo, tamén trato de manter a cabeza fría e as ideas claras cando analizo os números do erario público.

Nada máis. Grazas.

A **señora presidenta (Presas Bergantiños):** Moitas grazas, señor Ojea.

Pasamos á quenda do grupo dos Socialistas de Galicia. Cando queira, señora Iglesias.

A **señora Iglesias Rey (S):** Grazas, presidenta.

Señor Pazos, estamos en Galicia, non sei se se lle esqueceu. Dixéronme os meus compañeiros —que é verdade que eu sabe que son novata aquí na política— que houbo mellores tempos aquí neste hemiciclo, portavocías onde había máis altura de miras a nivel institucional que agora está Madrid, como o señor Feijóo, que tamén está en Madrid. Por iso terían que explicarlle aos galegos porque se votou en contra no Congreso dos Deputados tres veces da senda de estabilidade orzamentaria; e a abstención por parte do conselleiro de Facenda, do Consello de Política Fiscal e Financeira, curiosamente. Porque se votou en contra do salario mínimo interprofesional, desa subida das pensións e da baixada do IVE, da gratuidade do transporte, e do aumento das becas MEC. E sobre todo

porque, evidentemente, España vai ben, crece: as estimacións son dun 2,8 %, pero estanse incluso a incrementar por parte de institucións europeas. Claro que si se pode, señor Pazos, claro que si se pode votar a favor de mellorar a vida dos galegos e das galegas. ¡Claro que se pode!

Sobre a valoración global do Proxecto de lei de recursos —como xa lle dixen, señora secretaria xeral—, pensamos os socialistas de Galicia que mentres que o señor Rueda mantén descontos fiscais en termos relativos, certo é: do imposto de transmisións, do imposto de sucesións, do imposto de donacións para rendas que ao final favorecen as rendas máis altas; os servizos esenciais do estado do benestar —como son a sanidade, a educación, a atención á dependencia— sofren subas claramente insuficientes. En concreto, por exemplo, a atención primaria só medra un 5,4 %, e a hospitalaria un 5,08 %, mentres as partidas de alta dirección da Secretaría Xeral e [...] aumentan máis dun 21 %. Por tanto, se os descontos fiscais, é dicir, esa renuncia que fai o Goberno galego, cífrase en 751 millóns de euros. Por tanto, bueno, pois claro que afecta ao estado de benestar.

Por outra banda, certo é que demandaba desa figura da Secretaría Xeral moito máis transversal e de coordinación das consellerías e do sector público autonómico en aras a mellorar a transparencia. Non falo da transparencia formal do portal de transparencia, falo da transparencia material, da efectiva. Hai unha marxe de mellora moi importante, señora secretaria Xeral; claro que hai moitos erros, incoherencias tanto na plataforma como no rexistro de contratos, e teñen as ferramentas informáticas e os aplicativos informáticos para que ese control e mellora de transparencia permita o control por parte da sociedade civil, permita o control por parte dos órganos de control externo e permita o control dos grupos da oposición. E fagan que, evidentemente, melloren esa contratación de contratos a dedo e hai medidas efectivas para evitar abusos de posibles fraccionamentos do obxecto de contratos; e, evidentemente, que non se repitan esas contratacións a dedo onde hai indicios de conexión de lazos familiares con altos cargos do Goberno galego, porque iso é unha realidade, un dato obxectivo. A contratación menor representa cerca dun 40 % de toda a contratación do Goberno galego, e segundo os datos que saquei do portal de transparencia, pero refírense ao 2022, que son os últimos publicados —estamos no 2024—, representa máis de 800 millóns de euros ao ano. É importante salientar, por tanto, que estas adxudicacións a dedo móvense no ámbito puramente discrecional, non é unha decisión regrada, que non participan na Mesa de contratación empregados públicos —letrados e interventores—; e non hai fiscalización previa, señora secretaria xeral, non opera a fiscalización previa do gasto. Por tanto, aquí neste hemiciclo evidentemente non queremos nunca xamais cuestionar o bo facer e a honorabilidade dos empregados públicos da Xunta de Galicia, máis lonxe da nosa intención e realidade.

E non compartimos, señora secretaria xeral, a politización que se fai das direccións territoriais, evidentemente que se abre esa porta a que se cubran por empregados públicos de fóra, pois entendemos que é unha politización —hai que dicilo así claro—, unha politización da Administración pública. E despois evidentemente si que avogo por un labor máis activo da Asesoría Xurídica Xeral a fin de reforzar esa autoritas da secretaría

xeral, do director xeral da escala de letrados, da súa profesionalidade, do reforzo da súa imparcialidade. Na misión de xuízo xurídico, no valor do eido tamén consultivo que evita moitos pleitos, señora secretaria Xeral.

E agora penso que se falou tamén no tema da transición enerxética. Hai 60 parques eólicos suspendidos cautelarmente por el Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Unha parálise e un caos eólico actualmente que non permite recoñecer a política enerxética e de desenvolvemento eólico que hai no Goberno galego. Moitos deles medidas cautelares que non penden da cuestión formal prexudicial, que é do TJUE, senón que son por cuestións digamos de que non atenden a criterios de sustentabilidade ambiental. A Lei de recursos de Galicia, de beneficios sociais, a Lei de recursos de Galicia, consta un informe efectivamente da Asesoría Xurídica onde se di que se colaborou na redacción desa lei, pero nada máis se di. Eu avogo porque realmente non podes ser redactor e informante á vez, ao mellor é unha opinión no eido persoal.

Máis demanda de máis autogoberno. É unha evidencia social maioritaria do Goberno do socialismo de Galicia. No Goberno de Pérez Touriño reclamáronse máis competencias, había un listado de 50 competencias, e recordo que nos mandaron a letrados da Xunta de Galicia a formarnos porque se ía reformar o Estatuto de autonomía de Galicia. Bueno, eu agora xa non pido a reforma do Estatuto, pido máis autogoberno. E nos 16 anos que levan no Goberno, cero competencias transferidas; iso si, evidentemente, está a Lei do litoral que se tivo que ir a un recurso inconstitucional. E falo desa colaboración institucional, esa Comisión bilateral de transferencias; falo diso, dese autogoberno.

Galicia ten moi boas condicións no eido do turismo para desestacionalizar o turismo; que en todo caso ten que pasar pola planificación, dixitalización, planificación. É imprescindible que desde o Goberno se recoñeza que hai problemas nalgunhas zonas e non pasa nada. Santiago, evidentemente, é un paradigma de todas elas con vivendas turísticas; pero no noso país xa temos territorios onde xa empezan a darse de xeito claro sobre todo na estación de verán, que acrecenta o problema dos mozos e mozas para acceder á vivenda asequible. Un dato tamén do proxecto de lei: a vivenda increméntase —certo é, anúnciao a bombo e platillo o señor presidente, o señor Rueda— nos vindeiros orzamentos segue sendo unha... 221 millóns, unha diferenza de 72 millóns menos respecto dos orzamentos do último ano do presidente Touriño; hai 16 anos, tempo que no que se desenvolveu vivenda pública. A realidade é que hai máis de 18.000 persoas vulnerables no noso país esperando unha vivenda pública.

Por outra banda, a Lei de medios proxectada dilapida o dereito á información independente, obxectiva e plural.

E rematamos, coma sempre, coa chamada de atención a eses gastos de publicidade que non aparecen —como di cada ano o Consello de Contas— axeitadamente reflectidos nas contas da Xunta de Galicia, senón que se ocultan baixo conceptos xenéricos como é

investimentos inmateriais, convenio de colaboración do 640 —que coñezo ben—; que permítame dicirlle, señora secretaria Xeral, é unha actuación anómala.

En definitiva, a socialistas galegas observamos nestes orzamentos unha Galicia que cremos nós que vai a ralentí, onde o pago da débeda, que medra un 16,7 % no Proxecto de orzamentos de 2025...

A **señora presidenta (Presas Bergantiños):** Señora Iglesias.

A **señora Iglesias Rey (S):** ... e triplica a suba en atención primaria e hospitalaria.

Nada máis. Moitas grazas.

A **señora presidenta (Presas Bergantiños):** Moitas grazas, señora Iglesias.

É agora a quenda do Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego, señor Pérez.

O **señor Pérez López (BNG):** Grazas, presidenta.

En primeiro lugar, a expensas de que loxicamente lle queda a última quenda, agradecerlle sinceramente o ton da súa contestación porque denota prudencia pero tamén intelixencia; e son dúas virtudes que aprecio moito, dende logo. Non foi o caso doutras contratacións que houbo nesta Comisión.

Respecto á reestruturación. Vostede intentou explicarme o porqué desta reestruturación; pero eu insisto, cando hai un cambio de estrutura tan visible e tan evidente, poderase xustificar dunha maneira ou doutra, pero eu creo que sempre se fan as cousas por algo, e aquí ninguén dá puntada sen fío. E, loxicamente, a análise que eu fago é política, a súa pode ser técnica como corresponde pero a miña é política, e nese sentido a fixen. E, polo tanto, entenderá que non podo coincidir con vostede en que esa reestruturación se debe a motivos de encaixe dentro do organigrama. Pois posiblemente si, pero seguramente tamén hai outros motivos que son tamén os que temos a obriga, polo menos dende o noso grupo, de poñer enriba da mesa; porque está ben, é dicir, pensar porque se toman determinadas decisións dende os poderes públicos.

¿O balance do turismo? Eu xa o dixen moitas veces, é dicir, desde o punto de vista cuantitativo; é dicir, sabemos que este modelo, o modelo do Partido Popular, durante estes anos subiu cuantitativamente. É dicir, os números son bos, o turismo tivo nestes anos un incremento como actividade moi importante, e reflíctese loxicamente no peso que ten no produto interior bruto galego. Pero nós o que dicimos aquí é que é necesario darlle unha volta de tuerca ao turismo. Falaremos para a semana que vén co director da Axencia de Turismo de Galicia máis en profundidade. Pero eu creo que é innegable que o actual modelo turístico do Partido Popular durante os anos que levan gobernando xerou tamén externalidades evidentes, negativas, externalidades negativas evidentes. E iso ten un

motivo, e aí si que xa vai o que é a obriga dun Goberno que é adaptarse aos cambios en materia turística; en materia de turismo, os cambios son vertixinosos e sobre todo a partir da pandemia. Pero é que xa antes ,xa había estudos ou había datos que xa indicaban que era necesario darlle unha volta ao modelo turístico, e dende o Goberno non se fixo, quizá porque non temos ou non contamos cunha ferramenta que sistematice todos os datos de turismo, iso é básico, e seguimos sen tela a día de hoxe. Sen datos non se pode planificar dun xeito acertado, polo menos é como o vemos dende o BNG.

E vivendas de uso turístico. O Rexistro, xa, pero é que o rexistro foi creado pola Xunta de Galiza e non solucionou ou non viu vir o problema das vivendas de uso turístico, o seu crecemento exponencial. E as estatísticas están para algo e amosan que si que afecta ás fórmulas tradicionais de hospedaxe, e iso é unha realidade que é incontestable.

Respecto ao que non é o factor determinante para o acceso á vivenda. Home, determinante a nivel global seguramente non, pero eu coñezo, eu son dunha zona na Costa da Morte en que nos pobos costeiros é un auténtico problema acceder a unha vivenda residencial en aluguer —xa non digo comprala, en aluguer—, ¿por que?, porque esa masificación nos meses de verán, ese problema xerado polo feito de que cada vez veñen máis turistas e non se toman as medidas dende a Administracón pública, para dalgunha maneira, paliar os problemas que derivan da vivenda; pois témolo aí, aí hai unha falta de iniciativa do Goberno galego, eu creo que é evidente. E ¿que máis? Falando de turismo e tamén facéndolle un guiño aquí a Ourense, nestes orzamentos á área de termal que se creou leva cero euros e non hai ningunha partida en termalismo singularizada. Polo tanto, aquí tamén eu creo que... non sei se seguramente vostede xa o sabía ou non, pero iso tamén é unha realidade.

E despois, señor Pazos, imos ver, eu creo que vostede non vai nunca determinar os temas que pode traer o BNG a este Parlamento, eu iso téñoo claro. Eu entendo que haxa temas que son incómodos para Partido Popular, que creo que se formularon dun xeito bastante educado; e aquí quen quixo entender, entendeu, e quen non pois tamén. E daquela vostede dixo que os orzamentos estaban pensados nos intereses dos galegos. Home, imos ver, no caso da Asesoría Xurídica Xeral, e agora é vital; é dicir, vostedes levan gobernando —e non se cansan de repetilo— 16 anos neste país, desde o ano 2009. Pero é que dende o ano 2009 ata o ano 2018 —que foi cando houbo un cambio de Goberno no Estado— ¿non houbo decisións estatais, normas estatais que eran lesivos para o noso país, para Galiza? Non houbo ningunha, ¿verdade? ¡Claro! E foi a partir de que o señor Feijóo marchou para a Madrid cando se acordaron vostedes de crear asesoría e dotala —á base de ben, ademais— dende o punto de vista orzamentario. ¿Por que? Porque agora parece ser que esa asesoría témome que vai ser —como dixen— a punta de lanza para a carreira do señor Feijóo en Madrid. E eu creo que o Goberno galego está para algo máis que para poñerlle unha alfombra vermella a determinadas carreiras políticas que son absolutamente neste caso que non lle afectan ao noso país: ¿vale?, o señor Feijóo agora está en Madrid, e isto está creado única exclusivamente para iso, para confrontar neste caso co Goberno do Estado.

E falaban de que a asesoría tamén se faría para defender as competencias. E a miña pregunta é ¿cales? Porque se son todas as que o Partido Popular pediu asumir nos anos de Goberno, Asesoría Xurídica vai ter pouco traballo; xa llo digo, moi pouco traballo. Polo tanto, entendemos que —insisto— intentaremos que estes orzamentos, é dicir, loxicamente teremos que emendalos porque non responden ás necesidades do noso país, porque non están pensadas para os intereses dos galegos e das galegas. E porque, se miramos todas e cada unha das partidas e determinadas medidas como a Lei tamén de medios, vemos que todo vai orientado cara ao mesmo sentido que é, dalgunha maneira, facilitar ou dalgunha maneira permitir que o Partido Popular empregue o que é a Administración pública para uns fins partidistas. E aí, dende logo, non van contar co BNG, faremos as emendas que sexan necesarias, emendaremos todo aquilo que consideremos necesario porque si que pensamos que os orzamentos é unha ferramenta básica para mellorar a vida dos galegos e das galegas E estes orzamentos desgraciadamente en moitos aspectos non o van facer.

A **señora presidenta (Presas Bergantiños):** Moitas grazas, señor Pérez López.

A continuación, pasamos á quenda do Grupo Parlamentario Popular. Ten a palabra o señor Pazos Couñago.

Cando queira.

O **señor Pazos Couñago (P):** Grazas, presidenta.

Señor Pérez, sen contar co BNG levámolo16 anos e aínda non nos foi mal de todo. ¡16 anos! A pregunta que deberían de facerse vostedes é: ¿con que non están contando vostedes para que durante 16 anos os galegos lles digan que non cren no seu proxecto? ¿Non cre que debería darlle unha pensada? Faga caso dos consellos do señor Ojea, que dicía que hai que analizar porque está vostede aquí. Señor Ojea, como non pode ser doutra maneira, nós analizamos os resultados e chegamos á conclusión de que a súa presenza aquí non supuxo que o Partido Popular perdera ningunha representación en Ourense, ¿verdade? Entón eu agradézolle o consello, pero talvez deberían de virar a cara e darche a quen o precisa, que non está precisamente neste lado da bancada.

Por certo, dixo vostede que tiñamos que cederlle o orzamento aos concellos pola maior eficiencia. Eu, se quere, contrastamos o grao de eficiencia a través do nivel de execución que presenta a Xunta de Galicia ó que presenta o Concello de Ourense, e entón miramos quen ten que transferir orzamento a quen. Eu creo que non lle sae a conta, fágame caso.

Señora García, eu xa sei que neste Parlamento houbo xente, voceiros, con maior altura de miras e eu tamén lamento a súa ausencia; pero, ¿que quere?, eu non fago as listas do PSdeG, só podo ter unha mínima incidencia nas do Partido Popular. Por certo, achacounos vostede que lle votáramos tres veces en contra á axenda de estabilidade; por certo, a

última vez que nos opuxemos quen levou o tema foi quen me antecedía a min no uso da portavocía. Pero, en todo caso, é certo que tamén entendo que é máis fácil falar ben de alguén cando xa non está aquí. Durante os 16 anos que el defendeu os orzamentos tampouco llos apoiaron, teño que dicilo. En todo caso, coincido con vostedes en que había xente de maior altura, eu o que lle pido é que fagan caso e sigan os consellos desa xente de maior nivel. Por exemplo, cando o señor Touriño lles di que abandonen ese empeño que teñen, en fin, humillarse ante os desexos do señor Sánchez para que non o evacúen da Moncloa. ¡Fagan caso dos seus maiores, home! ¡Se lles ía moito mellor con eles! Eu dígollo de verdade, eu, claro, vostede fala da opinión, a opinión do Partido Popular de Galicia soe coincidir bastante habitualmente coa opinión dos galegos dunha maneira moi maioritaria. A opinión do PSOE é a opinión de alguén con síndrome de Estocolmo, opinan vostedes sempre o mesmo que o último partido que os chantaxeou, e eu creo que iso debería de levalos a vostedes a unha certa reflexión. E siga tamén os consellos do señor Pérez, que reclamaba prudencia e intelixencia. Home, con todo respecto, falar de politización da Administración pública un cargo socialista, que tiñan vostedes —recórdolle— 52 delegados —¡52 delegados territoriais!— hoxe hai 6, ¡creando dúas delegacións novas que non existían cando gobernaban vostedes!, que tiñan vostedes 52 comisarios políticos sobre o territorio e atreveuse aquí a falar co que está caendo hoxe no Goberno. Pero, ¿quedoulles un órgano sen colonizar a vostedes?

Mire, sen consultar San Google, fágolle unha aposta, poden facelo este Nadal na cena coas súas familias. Pregúntenlle a calquera dos seus familiares se recordan o nome dun só antecesor do señor Tezanos, ¡é que non os ten o radar ninguén!, e vostedes fixérono famoso por desprestixiar un instituto público a niveis nunca coñecidos, xa non lle fallo de verdade do tema do fiscal xeral. Se quere sácolle a foto de cando participaba nos actos do Partido Socialista de Galicia, pero creo que non, creo que xa se dá vostede por aludida así. En todo caso, de verdade, prudencia —fágame caso—, falar aquí de contratacións de familiares, ¿a que se refire vostede?, ¿a actual presidenta do Partido Socialista de Galicia que hai un funcionario na cadea por colocar a súa cuñada a dedo? ¿Refírese a iso? ¡Non creo! Non creo que quixera vostede dar cun consello para os dous.

Por certo, respecto á Lei de medios, ¡esperen a que entre! Pero, mire, eu non digo que non a critiquen, pero que se rexistre parlamento, botarlle unha ollada. E non fagan como fixeron cos orzamentos, que os puxeron vostedes a caer dun pingo, a estatística máis preocupante da oposición e que o cero da oposición leu os orzamentos. Está ben que agora se esforcen e intenten poñerse a ese caso.

En todo caso, dous comentarios sobre dúas cuestións que dixo vostede, señor Pérez, que aludía ao ton prudente e intelixente. O intelixente é: se non se está disposto a soster certas acusacións, non facelas; iso é intelixente. A iso refírome, a tirar a pedra e esconder a man.

Mire, outra cuestión é sobre o tema do turismo, que vostedes teñen un problema co turismo neste país. Eu non sei se son conscientes de que nós temos un modelo no que ten un peso moi importante o Camiño Xacobeo que, efectivamente, é un modelo

enormemente democratizador porque supón investimentos en todas e cada unha das vilas deste país en mans de pequenos empresarios e emprendedores, non en mans de multinacionais. Non hai un sistema en todo o mundo que espalle tanto a riqueza no pequeno propietario como este, e vostedes non se sabe moi ben porque están en contra del.

E o de vincular o tema do aluguer á vivenda turística. Mire, señor Pérez, o problema do lugar neste país é un problema que vén de moi longo, moito antes do boom da vivenda turística, e creo que case todos coincidimos que é un problema que ten moito máis que ver coa lexislación. Se eu escoito, eu creo que ás veces é vostede que non se escoita, e por iso di as cousas que di, por exemplo a CRTVG. Mire, por buscar puntos de encontro, vostedes e nós coincidimos en que a CRTVG ten que importar ou ten que prestar un importante servizo público. No que non coincidimos é no servizo que ten que prestar, vostedes crían que o servizo público que tiña que prestar era saber se os conselleiros ían comer ou non á casa —que iso era o máximo ao que aspiraban vostedes cando tiñan que gobernar a CRTVG—, e nós cremos que debe ser un servizo de información, ¿verdade?, e de promoción da cultura galega. E así o facemos, creo con bastante acerto. Eu xa sei que ao PSOE lle gusta a outro modelo, pero voulle poñer un exemplo para que entenda vostede a diferenza do modelo. ¿Vostedes imaxínase que a CRTVG adiantara media hora a emisión do Land Rober, quitándolle ese tempo aos informativos para facerlle a competencia a unha terceira televisión? ¿Vostedes son conscientes do que estarían dicindo nesta Cámara? Pois oe, iso está pasando a nivel nacional e as súas señorías aplauden coas orellas. Ese é o seu modelo e por iso non o imos a comprar; iso si, o que queremos é chegar a acordos. Na lei, que vostedes aínda non coñecen pero xa aparece, en fin, criticable en todos os seus aspectos, ofrece dúas posibilidades a través de dúas maiorías reforzadas para elixir ao próximo director. ¿Por que rexeitan desde o principio a posibilidade de que cheguemos a un acordo? ¿E por que o crítica algún partido que acaba de aprobar cousas bastante máis graves a través dun real decreto? Porque a Lei de medios vaise debater aquí, onde corresponde, non todo o mundo pode facer o mesmo. E, home, eu agradecería, ¿como era?, prudencia e intelixencia á hora de facer certas críticas, porque pode un acabar pensando que vostedes veñen aquí a autocriticarse ou a pegarse un tiro no pé, e eu creo que iso non é unha boa idea porque xa están algúns nos osos como para autolesionarse no sentido político do termo.

Así que eu ao que os animo, señora secretaria xeral, e a continuar polo mesmo camiño, porque é certo que non esperta moito entusiasmo na oposición, pero afortunadamente os galegos parece que non lle fan moito caso. E nós, entre ter a favor a opinión dos galegos e a opinión da oposición por agora quedámonos cos galegos; e vostedes pois, oian, sigan nas súas asembleas preguntándose por que se rouban escanos entre vostedes e por que son incapaces de procurar unha maioría alternativa, a que leva construíndo durante 15 anos consecutivos este partido. E, home, ao mellor atopan vostedes unha pequena marxe para a autocrítica e non para xustificarse permanentemente en mantras que os galegos lles dixeron unha e outra vez que non están dispostos a comprarlles. ¡Ánimo que hai moita marxe de mellora!

A **señora presidenta (Presas Bergantiños):** Moitas grazas, señor Pazos Couñago.

Finalmente, ten a señora Cuiña Barja unha quenda de intervención para o peche por un tempo flexible de cinco minutos.

A **señora secretaria xeral da Presidencia (Cuiña Barja):** Grazas de novo a todos e a todas.

Simplemente —por concluír— dicir que este ano as entidades locais reciben 30 millóns de euros máis que en 2024, os labores do colaboración e asistencia na redacción das normas están previstas na lei.

E polo que se refire á área termal, que dicía vostede que non tiña presuposto. Si, no capítulo I, teño as dotacións correspondentes a un posto de xefe de servizo, xefe de sección e non sei se un negociado —non lembro ben—. Pero é que, á parte, creo que no período 24-26 —polo tanto, este ano se hai dotación, non coñezo a contía exacta—, para o Plan territorial de sustentabilidade turística de vilas termais e cascos históricos dotouse un investimento de 23 millóns de euros. Ou sexa, que si que está, eu non sei que contía lle corresponde este ano.

E, por último, dicirlles —en relación á contratación menor— que o que lles podo asegurar é que os diferentes órganos de contratación da Xunta de Galicia contratan autonomamente a prestación dos seus servizos sen ningún tipo de intervención, nin directa nin indirecta. Faise conforme á normativa, todo se publíca pública e nada se oculta porque nada hai que ocultar.

E xa referíndome —por concluír— ao que a comparecencia dos orzamentos, si que me gustaría destacar que, na miña opinión, estamos ante un orzamento axustado á realidade; centrado, primeiro, en aproveitar ao máximo as oportunidades de crecemento que ten Galicia no marco de transición ecolóxica e dixital que está a vivir Europa. Priorizando proxectos estratéxicos e innovadores para Galicia relacionados con tres pilares básicos: enerxía, auga e talento. O labor da Oficina Económica de Galicia é fundamental neste ámbito.

Segundo. Reforzar a defensa do interese xeral de Galicia, promovendo marcos normativos estables e simplificados dentro do ámbito das súas competencias e con pleno respecto á igualdade perante outros territorios. Aquí é clave tamén o papel da nova Dirección Xeral de Asuntos Constitucionais e Desenvolvemento Normativo.

Terceiro. Promover a difusión da identidade de Galicia no plano cultural, económico e institucional, potenciando a industria audiovisual galega e o seu tecido produtivo.

E, por último, continuar potenciando un sector estratéxico para Galicia como é o turismo, manténdose a senda de crecemento para preparar o vindeiro Xacobeo 2027 e desenvolver a estratexia de turismo 2030.

Sen máis, moitas grazas.

A **señora presidenta (Presas Bergantiños):** Moitas grazas, señora secretaria xeral da Presidencia, señora Cuiña Barxa, a vostede ao seu equipo por acompañarnos nesta sesión.

Agradecemento que estendemos os grupos parlamentarios e servizos da Cámara.

E, sen máis, suspendemos a sesión ata mañá ás 10 horas, que continuaremos coa conselleira de Medio Ambiente e Cambio Climático.

(Suspéndese a sesión ás cinco e corenta e oito minutos do serán).